

Anbefalinger til en god
overgang til voksenlivet

Ungestøtte der giver lige muligheder

Ungestøtte der giver lige muligheder

Et ungestøttebevis, som giver ret til støtte og giver tidligere anbragte samme muligheder for at lykkes i livet.

18 år. En stor dag, mange unge ser frem til. Dagen, hvor man bliver myndig og får stemmeret. Men for anbragte unge markerer fødselsdagen også en radikal ændring af hverdagen på en anden måde.

Som det er i dag, lykkes vi ikke med at sikre, at anbragte unge kommer godt ind i voksenlivet. Vi løfter ikke den forældreopgave, vi har taget på os, når anbragte børn og unge ned til 14-15 år er bekymrede for, hvad der skal ske med dem, når de bliver 18. Vi lykkes ikke, når tiden op til fødselsdagen er præget af, at man skal forhandle sig til opbakning – og man skal passe på ikke at klare sig for godt eller have det for dårligt. Vi lykkes ikke, når mange tidligere anbragte mister fodfæste i overgangen, og en del flytter hjemmefra til hjemløshed. Derfor er det afgørende, at vi ændrer succeskriterierne for anbringelse og for den hjælp og støtte, vi tilbyder som samfund. For andre børn følger sådan støtte med forældre og netværk, ligesom mange bliver boende hjemme, selv om de er blevet 18 år.

Vi skal ikke slippe anbragte unge, før de har en bolig, et stabilt netværk og er i job eller uddannelse – og vi skal give dem mulighed for at kunne vende tilbage igen senere i livet, hvis de har behov for vores hjælp og støtte.

Med Børnene Først er der indgået et ambitiøst politisk forlig om børneårene i en anbringelse.

Nu er tiden kommet til at tage det næste og afgørende skridt for at sikre, at vi følger opgaven til dørs: at skabe en god overgang til voksenlivet for anbragte unge og den nødvendige støtte hele livet.

**Utrygheden over fremtiden er ulidelig – især for os anbragte, der i forvejen har haft det så utrygt.
— Anbragt ung**

- 49.963 unge var i målgruppen for ungestøtte i perioden 2010 til 2020.
- I gennemsnit varer ungestøtte 1,8 år. De fleste unge afslutter deres forløb, inden de fylder 20 år.
- Der er store kommunale forskelle på tildeling af ungestøtte. I én kommune modtager 100 % af de anbragte unge ungestøtte i nogle år, hvor det i en anden kommune blot er 12 %.

Et ungestøttebevis er nøglen

Vi mener, at ungestøtte skal være en rettighed, tidligere anbragte har, fremfor et tilbud, som kommunen kan vælge at give.

Vi forestiller os en radikal ændring i tilgangen til ungestøtte: Tidligere anbragte skal have et ungestøttebevis, som gør støtte til en reel rettighed og dermed en reel tryghed i livet.

Det bærende princip er, at samfundet, og dermed den enkelte kommune, ikke slipper den unge, når de fylder 18 år, hvis den unge, der tidligere var anbragt, vurderer der er behov for støtte. Unge skal kunne have grundlæggende tillid til, at de kan få støtte, når behovet er der – og til, at de ikke skal kæmpe med systemet for at få det.

Frem til det 30. leveår skal systemet stå klar til at støtte i overgangen til voksenlivet.

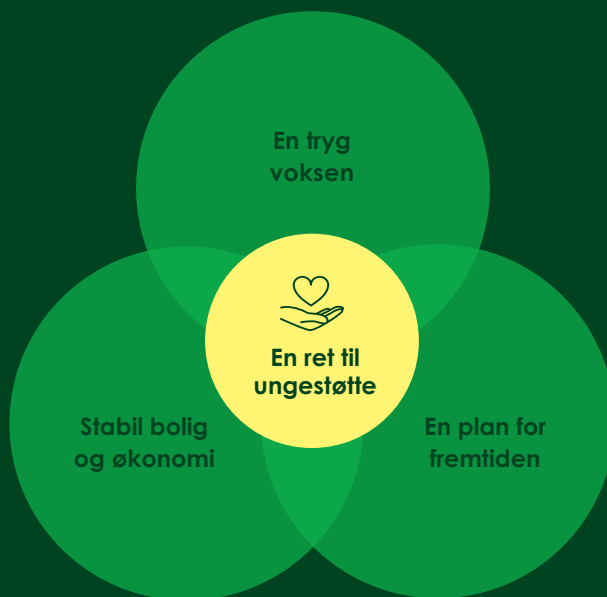
Det betyder, at alle tidligere anbragte skal have en tryk støtteperson og adgang til et sted at danne livskompetencer og træne færdigheder. Indenfor perioden skal man altid kunne vende tilbage og genoptage eller iværksætte elementer af ungestøtten.

Herudover betyder et ungestøttebevis, at anbringelsesbaggrund skal kvalificere til støtte til at finde bolig og til terapi gennem hele livet, hvis der er behov.

Tidligere anbragte skal have samme muligheder på tværs af kommuner, også når de flytter.

Et ungestøttebevis skal give ret til støtte og hjælp hele livet. Det er en ret til:

- **En tryk voksen:** indflydelse på, hvilken støtte man får og af hvem
- **Stabil bolig og økonomi:** et solidt grundlag i livet
- **En plan for fremtiden:** sammen at skabe en langsigtet plan

Ungestøttebeviset

En ret til reel støtte og hjælp hele livet

I dag er det i praksis op til kommunerne, og sagsbehandlers skøn, om en tidligere anbragt ung bliver tilbudt ungestøtte.

Den unge må hverken være "for god" eller have det "for dårligt".

Det er grundlæggende uhensigtsmæssigt.

Og det betyder, at der er alt for store forskelle på, om man som anbragt kan få støtte, hvilke typer af støtte der tilbydes og hvor længe. Samtidig er det mange steder praksis, at hvis den unge siger nej til støtte ved det 18. år, så afskæres den unge muligheden for senere at vende tilbage og bede om ungestøtte.

Det er samtidig en selvstændig udfordring, at systemet ikke har blik for, at en anbringelse er noget, der påvirker hele ens liv, og at konsekvenserne af en barndom med kaotiske omgivelser og anbringelse ofte giver udfordringer langt ind i voksenlivet – eller hele livet.

Derfor anbefaler De Anbragtes Vilkår, at:

- **Ungestøtte frem til det 30. år – støtte i overgangen til voksenlivet**

Vi skal som samfund sikre, at vi ikke slipper anbragte unge i overgangen til voksenlivet, før de har uddannelse/job, en bolig og et stabilt netværk.

At flytte for sig selv og lande på egne ben i hverdagen er en stor omvæltning for alle. Derfor skal den mest omfattende ungestøtteindsats være tilgængelig frem til det 30. år. Samtidig skal man have ret til at komme tilbage, selvom man evt. tidligere ikke har haft brug for det eller har takket nej.

- **Støtte gennem hele livet – ret til gratis psykologhjælp eller anden terapi**

Som tidligere anbragt skal man have ret til gratis psykologhjælp, hvis der opstår behov for at få bearbejdet traumer fra barndom og anbringelse. Det bør være en del af ungestøtten, at der tages stilling til behovet for terapi, og den tidligere anbragte guides til at finde rette hjælp for vedkommende.

5

Ungestøtte

Man vil gerne bevise, man er den stærkeste fysisk og psykisk. Man har lært, man er nødt til at vise, man kan de ting, for at overleve, selvom man ikke kan."

— En tidligere anbragt

En ret til indflydelse på, hvilken støtte man får og af hvem

Jeg ønskede at blive fri fra de voksne, som altid var på arbejde. Jeg ville gerne være fri fra busser med klistermærker og omsorg på kontrakt.
— En tidligere anbragt

Mange anbragte unge oplever et system, som ikke tager hensyn til eller ikke understøtter de personlige relationer, som er afgørende for, at den unge kommer godt ind i voksenlivet. Er matchet mellem den unge og støttepersonen ikke på plads, får man sjældent sat de rigtige løsninger i værk.

Nogle unge har en god oplevelse af overgangen, men alt for ofte bliver den unge tabt i systemet, føler sig presset eller afmægtig og "vælger hjælpen fra". Også selvom der fortsat er behov, og en god voksenrelation er savnet.

Derfor anbefaler De Anbragtes Vilkår, at:

- **Tidligere anbragte unge skal kunne vælge egen støtteperson**

Den unge skal have mulighed for at pege på og vælge en voksen støtteperson, den unge føler sig tryk ved, der kan "følge med" og bakke den unge op i overgangen til voksenlivet. Relationen er grundlaget for alt samarbejde og derfor afgørende. Det er sagsbehandlerens ansvar at indgå aftale med den valgte støtteperson, også i de tilfælde hvor den voksne ikke er ansat i kommunen eller en del af systemet. Relationen med den støtteperson skal så vidt muligt bestå, indtil den unge selv vælger det fra. I de tilfælde, hvor den unge ikke kan pege på en voksen, skal det være sagsbehandlerens ansvar sammen med den unge at finde en, som den unge vil vælge til.

- **Tidligere anbragte altid skal have adgang til en tryk voksen 24-7**

En tryk voksen er en, der er der, når der er brug for ham/hende. De større og mindre kriser, som rammer alle unge på

vej ind i voksenlivet, rammer også tidligere anbragte – men ofte har de ikke et netværk at læne sig op ad. Derfor er der brug for, at kommunerne spiller en koordinerende rolle i at sikre, at en tryk voksen altid er tilgængelig, også når livet rammer uden for kommunale åbningstider.

- **Der etableres et mødested og et sted til at lære og danne livskompetencer i alle kommuner**

Som tidligere anbragt ung har man ofte brug for støtte i at mestre hverdagen på egne ben. For nogle handler det også om støtte til at indgå i gode fællesskaber og håndtere fx angst. Samtidig har man også brug for et trykt mødested for at kunne gøre det. Et mødested skal være tilgængeligt for alle tidligere anbragte, og rammerne skal afspejle nuværende og tidligere anbragtes input i forhold til, hvordan tilbuddet bliver attraktivt for den unge og ikke bidrager til yderligere stigmatisering, men tværtimod styrker den unge.

En ret til stabil bolig og grundlæggende økonomisk tryghed

I gennemsnit er danske unge 22 år gamle, når de flytter hjemmefra. For anbragte unge sker det ofte, når de fylder 18, selvom de kunne ønske at blive i det hjem, de har. Hvor de fleste unge har familie og netværk at trække på, også når det gælder basale ting som at planlægge en flytning, få styr på budgettet, når man rykker ud på egen hånd og at lande i det at bo for sig selv, står tidligere anbragte ofte alene.

8

Ungestøtte

Det er uholdbart, at systemet tvinger anbragte unge til at flytte ud, før de er klar, og ikke bakker tilstrækkeligt op i overgangen til voksenlivet. Det er paradoksalt, at vi som samfund på den måde har markant højere forventninger til anbragte unge, end vi har til andre unge i Danmark. Regler og tilbud på tværs af kommuner og forvaltninger er svære at gennemskue. Alt for ofte ligger opgaven med at afkode muligheder for støtte hos den unge selv, og konsekvensen er, at mange ikke får den støtte, de har brug for og krav på.

Det er først meget sent i livet, at jeg har forstået alvoren og vigtigheden af at føre budget. Når man er skrupforvirret og traumatiseret, er det de færreste, der kan finde ud af at lave budget.
— En tidligere anbragt

Jeg måtte opgive min HF, fordi jeg havde svært ved de normale færdigheder. Det var min SU og min økonomi, jeg ikke selv kunne styre. Tænk, hvis jeg havde fået hjælp til det.
— En tidligere anbragt

Derfor anbefaler De Anbragtes Vilkår, at:

- **Tidligere anbragte skal have ret til hjælp til at finde et godt sted at bo**
Tidligere anbragte har, ligesom alle andre unge, ønsker og drømme om gode liv – med uddannelse og job. Ambitioner, vi som samfund bakker op om. Men har man ikke et godt sted at bo og tryghed om, at man kan blive der, bliver det vanskeligt at lykkes med studie og job. Som tidligere anbragt er man, også når det gælder boligmarkedet, i en ekstra sårbar situation, både fordi man sjældent har et netværk at trække på, og fordi man sjældent har haft nogen, der har skrevet en op til andels- eller lejebolig. Derfor skal status som tidligere anbragt udløse støtte i at finde en god og stabil bolig, som matcher vedkommendes behov, økonomi og livssituation.
- **Tidligere anbragte skal have støtte i at etablere grundlæggende økonomisk tryghed**
De færreste 18-årige er fuldstændig økonomisk selvstændige – mange får hjælp enten direkte i form af børneopsparing, tilskud eller gaver, eller i form af hjælp til at få styr på økonomien af forældre eller netværk. Mange anbragte har ikke den støtte. Derfor er der brug for, at kommunen forpligtes på at støtte tidligere anbragte i at få overblik over egen økonomi og ro om den – herunder at guide til relevante tilskud, rimelige lånemuligheder m.m.

I befolkningen som helhed er
90 % af 24-årige under uddan-
nelse eller i beskæftigelse.
Det gælder kun ca. 56 % af
tidligere anbragte.

En ud af ti tidligere anbragte
oplever hjemløshed. Det gør
blot en ud af 200, som ikke
har været anbragt.

**Man står som
18-årig og
føler sig alene
i hele verden.**

— En tidligere anbragt

En ret til sammen at skabe en langsigtet plan om egen fremtid

Anbragte unge har ikke det samme sikkerhedsnet som de fleste andre unge. I praksis står den (tidligere) anbragte ofte alene, når hun fylder 18 år.

Det betyder, at der ikke er samme adgang til støtte i forbindelse med alt fra at flytte hjemmefra til at vælge uddannelse. Alt for ofte formår systemet ikke at skabe tryghed i overgangen – eksempelvis er det ofte sådan, at den anbragte først får afklaring på, hvad der skal ske ved fødselsdagen, umiddelbart op til.

Hos nogle unge starter bekymringen, om nogen har ens ryg, efter man fylder 18 år, allerede ved 14-15-års-alderen. Det stjæler livskvalitet. Energi og ressourcer går fra skolegang og fritidsliv, og i værste fald kan det føre til, at man "giver op på systemet".

Derfor anbefaler De Anbragtes Vilkår, at:

- **Anbragte unge skal kende deres rettigheder og muligheder**
Skal vi sikre, at den 18-års fødselsdag ikke giver anledning til frygt og bekymring, skal anbragte unge være forberedt. Derfor skal der bygges en bro til ungestøtte fra en tidlig alder. Kommunerne skal forpligtes på, at alle anbragte får en tryk dialog om egne muligheder og rettigheder i forhold til overgangen til voksenlivet. Det skal ikke være op til den unge at kende systemet og juraen bag, men systemet skal proaktivt gøre opmærksom på, hvordan og hvilke former for opbakning og støtte den unge kan få.
- **Ungeplanen skal laves af den anbragte unge sammen med relevante voksne**
Mange tidligere anbragte oplever, at

der gennem livet er blevet lavet planer om dem – og hen over deres hoveder. Det er afgørende, at ungeplanen laves med reelt udgangspunkt i den unges ønsker. Samtalen om, hvordan fremtiden kan se ud, skal tage sin start, så snart det giver mening for den unge – men ikke senere end det 15. år. Samtalens karakter tilpasses barnets eller den unges alder, men det er vigtigt, at samtalen bliver åbnet tidligt, med fokus på at skabe tryghed om fremtiden. Ungeplanen skal hjælpe den unge selv at forholde sig til bl.a. støtteperson, uddannelse, bolig, job. Herunder skal kommunen forpligtes på at tale med den unge om og finde muligheder for opskrivning til andels- eller lejebolig, hvis det er relevant.

Hvem er De Anbragtes Vilkår?

De Anbragtes Vilkår er en interesseorganisation stiftet af tidligere anbragte.

Vi ønsker at styrke nuværende og tidligere anbragtes vilkår ved at sikre, at deres viden, interesser og ønsker får en tydelig plads i udviklingen af politik og praksis på anbringelsesområdet med henblik på at udligne forskelle mellem anbragte og ikke-anbragte børn og unge i Danmark.

De Anbragtes Vilkår er både ude hos de anbragte og inde på Christiansborg. Vi indsamler anbragtes historier, erfaringer og ønsker og kommunikerer den indsamlede viden til relevante aktører, såsom politikere, kommuner, pædagoger, lærere og plejefamilier.

